

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ 11.10.2015

Εκθεση με καινοτομίες των αρχαίων Ελλήνων...

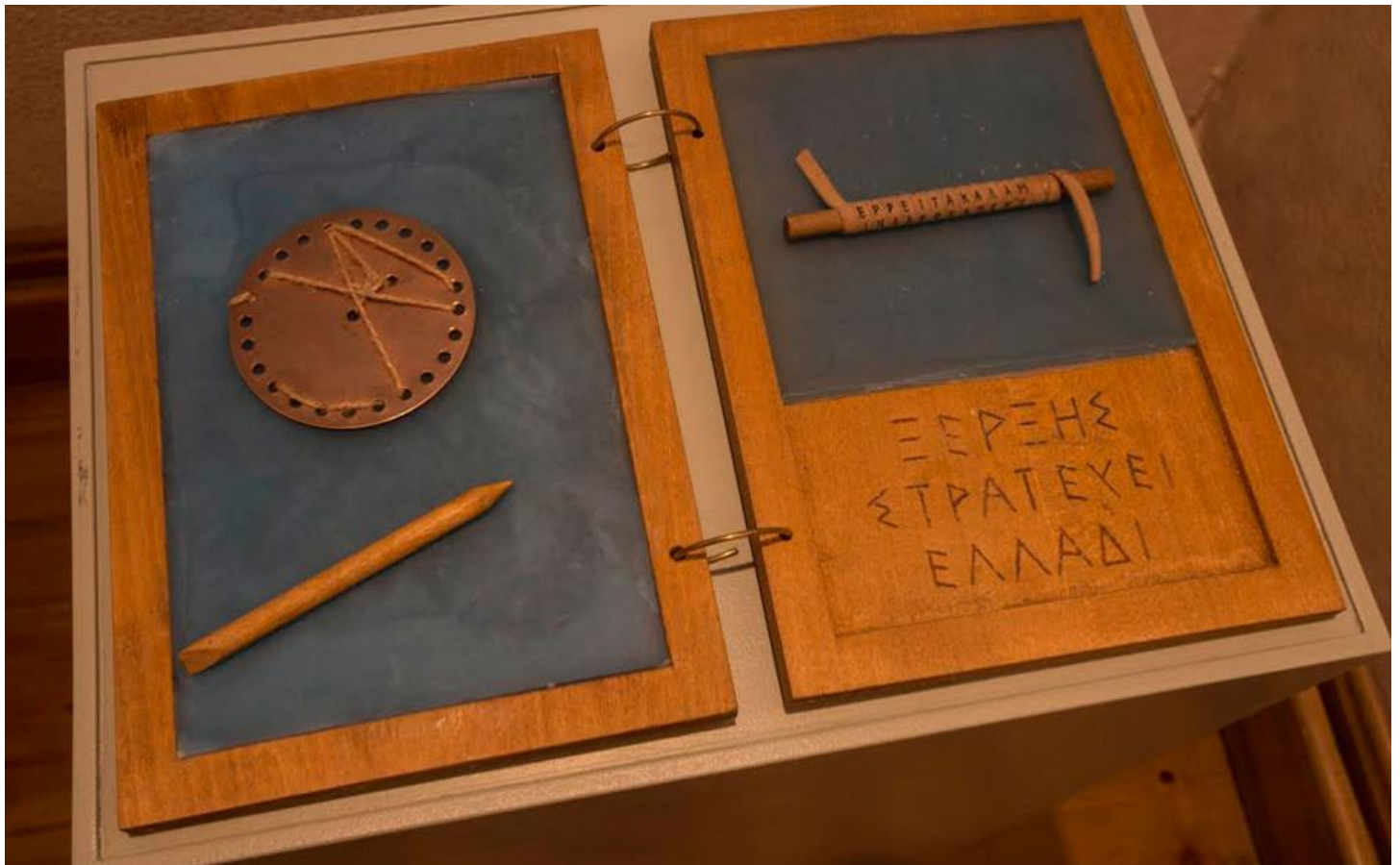
ΣΑΝΤΡΑ ΒΟΥΛΓΑΡΗ

Η αυτόματη θεραπευτής (ρομπότ-υπηρέτρια) του Φίλωνος. Στο στήθος της βρίσκονταν δύο στεγανά δοχεία γεμάτα με οίνο και νερό. Ο μηχανισμός της υποκινούνταν μόλις ο επισκέπτης τοποθετούσε ένα κύπελλο στην παλάμη του χεριού της.

Η παρουσίαση του αυτόματου ανοίγματος θυρών ναού ύστερα από θυσία στον βωμό του, μια άγνωστη εφαρμογή της αρχαίας ελληνικής τεχνολογίας.

Τα διπτυχα κερωμένα πινακίδια, μέρος της κρυπτογραφικής επικοινωνίας των αρχαίων Ελλήνων, είναι ένα από τα εκθέματα στο Μουσείο Ηρακλειδών σε μια μεγάλη έκθεση που αναδεικνύει άγνωστες μέχρι σήμερα πτυχές του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού.

Ο Κώστας Κοτσανάς, δημιουργός της έκθεσης, μπροστά στον πολυβόλο καταπέλτη του Διονυσίου του Αλεξανδρέως.

Το υδραυλικό αυτόματο των «φθεγγομένων ορνέων» και της «επιστραφείσης γλαυκός» του Φίλωνος.

Το αυτόματο σπονδείο με κερματοδέκτη (επάνω) και κάτω η μηχανή παραγωγής περικοχλίων του Ηρωνος (1ος αιώνας μ.Χ).

Ετικέτες:

«Σε μια εποχή που όλοι συζητούν τι χρωστάει η Ελλάδα, είναι ωραίο να ταξιδεύουν εκθέσεις που παρουσιάζουν τι χρωστάει ο δυτικός πολιτισμός στην Ελλάδα». Ο Κώστας Κοτσανάς, επιμελητής και δημιουργός μιας από τις πιο ενδιαφέρουσες εκθέσεις της χρονιάς με τίτλο «Οι σημαντικότερες εφευρέσεις των αρχαίων Ελλήνων» (η οποία παρουσιάζεται έως τις 10 Ιανουαρίου στο Παράρτημα του Μουσείου Ηρακλειδών) είναι ένας άνθρωπος που έχει αφιερώσει τη ζωή του σε ένα έργο το οποίο αναδεικνύει άγνωστες μέχρι σήμερα πτυχές του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού. Το νέο έχει μεταδοθεί και από τα τρία μουσεία που διευθύνει τα τελευταία δέκα χρόνια ήρθε η ώρα οι εφευρέσεις των αρχαίων Ελλήνων που μελέτησε και κατασκεύασε ο ίδιος ο Κώστας Κοτσανάς να αρχίσουν να ταξιδεύουν και μάλιστα σε μια εποχή που μια τέτοιου είδους προβολή της χώρας μας στο εξωτερικό είναι πολύτιμη.

«Οι σημαντικότερες εφευρέσεις των αρχαίων Ελλήνων» περιλαμβάνουν λειτουργικά ομοιώματα εφευρέσεων της αρχαιότητας, εκθέματα που προέρχονται από το Μουσείο Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας που λειτουργεί στο Κατάκολο και στην Αρχαία Ολυμπία, ενώ από τον Ιούνιο ο Κώστας Κοτσανάς έχει δημιουργήσει ένα νέο μουσείο αρχαίας ελληνικής τεχνολογίας στο Πανεπιστήμιο του Κονέκτικατ με στόχο να περιοδεύει σε όλη την αμερικανική ήπειρο.

Παράλληλα με τις μόνιμες εκθέσεις διοργανώνονται και περιοδεύουσες εκθέσεις. Αυτή τη στιγμή εκτός της έκθεσης στο Μουσείο Ηρακλειδών πρόκειται να παρουσιαστεί μια αντίστοιχη στη Χάγη στο Γραφείο Ευρεσιτεχνιών, η οποία αμέσως μετά θα πάει στη Βιέννη και ύστερα θα φιλοξενηθεί στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Βασιλείας για να συνεχίσει το ταξίδι της σε όλη την Ευρώπη. Επιπλέον το ρομπότ-υπηρέτρια του Φίλωνος που βλέπουμε και στην έκθεση στο Ηρακλειδών θα είναι το κύριο έκθεμα στην έκθεση με θέμα τη ρομποτική που θα πραγματοποιηθεί σε λίγο καιρό στο Ντόρτμουντ της Γερμανίας.

Εντός της Ελλάδας αυτή την περίοδο παρουσιάζεται στα Τρίκαλα μια επίσης πρωτότυπη έκθεση με θέμα το αυτοκίνητο στην αρχαία Ελλάδα. «Η επιθυμία μου, μέσα από τα μουσεία και τις περιοδεύουσες εκθέσεις, είναι να αναδειχθεί αυτή η σχετικά άγνωστη πτυχή του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, απόδειξη ότι η τεχνολογία των αρχαίων Ελλήνων λίγο πριν από το τέλος του αρχαίου ελληνικού κόσμου ήταν συγκλονιστικά όμοια με τις απαρχές της σύγχρονης τεχνολογίας μας» λέει χαρακτηριστικά σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Κώστας Κοτσανάς και επισημαίνει πως «αν και αυτή η γνώση αρχικά ξαφνιάζει, όμως εύκολα μπορεί κανείς να την επιβεβαιώσει παρατηρώντας για παράδειγμα τη μηχανή του πιο σύγχρονου αυτοκινήτου η οποία ακόμη και σήμερα αποτελείται από τμήματα και εργαλεία που είχαν εφεύρει οι αρχαίοι Έλληνες».

Από τον υδραυλικό τηλεγράφο του Αινεία μέχρι τον «κινηματογράφο» του Ηρωνος κι από το αυτόματο ωρολόγιο του Κτησίβιου και τον αστρολάβο του Πτολεμαίου μέχρι τον αναλογικό υπολογιστή των Αντικυθήρων.

Ο Κώστας Κοτσανάς με ξεναγεί σε όλα τα εκθέματα και μου παρουσιάζει «ζωντανά» την πολύπλοκη όσο και θαυμαστή λειτουργία τους. «Σας αρέσουν τα μαγικά;» με ρωτάει καθώς προχωρούμε στον δεύτερο όροφο όπου έχω την ευκαιρία να δοκιμάσω κι εγώ την «εξυπηρέτηση» της ρομπότ-υπηρέτριας. «Θέλετε οίνο, νερό η νερωμένο οίνο;»

Ο Κώστας Κοτσανάς βάζει στο χέρι της θεραπαίνιδας ένα κύπελλο το οποίο καθώς βαραίνει το χέρι της αρχίζει και γεμίζει με κρασί που βρίσκεται σε φιάλη μέσα στο στήθος της. Αν αφήσεις το κύπελλο πολύ ώρα θα αρχίσει να βγάζει νερό... Εδώ να σημειώσω ότι όταν αποφασίσετε να επισκεφτείτε την έκθεση καλό θα ήταν να ελέγξετε τις μέρες και τις ώρες των διαδραστικών ξεναγήσεων που πραγματικά θα σας βοηθήσουν να

κατανοήσετε και να απολαύσετε την έκθεση ακόμα περισσότερο.

Με τον Κώστα Κοτσανά βρισκόμαστε τώρα ενώπιον της Κούπας του Πυθαγόρα. Επισκέπτες της έκθεσης πλησιάζουν, θέλουν κι εκείνοι να παρακολουθήσουν την παρουσίασή της. Η κούπα λοιπόν του Πυθαγόρα με την οποία ο φιλόσοφος ήθελε να διδάξει τους μαθητές του για τα όρια και την αξία του μέτρου, γεμίζει μέχρι ένα συγκεκριμένο σημείο με κρασί, όμως αν ξεπεραστεί αυτό το σημείο ανοίγει μια σπή και το κύπελλο αδειάζει... εν ολίγοις «παν μέτρον άριστον».

Όλα τα εκθέματα έχουν κατασκευαστεί από τον Κώστα Κοτσανά ο οποίος για τη δημιουργία τους μελέτησε και ερεύνησε για πολλά χρόνια αρχαιοελληνική, λατινική και αραβική γραμματεία, καθώς και αγγειογραφικές πληροφορίες αλλά και τα ελάχιστα σχετικά αρχαιολογικά ευρήματα που υπάρχουν.

«Αυτή η δουλειά είναι όλη μου η ζωή» μου εξηγεί, καθώς αρχίζει να εξιστορεί πώς ξεκίνησε το «βαθύ και μαγευτικό ταξίδι στον κόσμο της αρχαίας ελληνικής τεχνολογίας» όταν φοιτητής ακόμα στο Πολυτεχνείο της Πάτρας συνάντησε τον καθηγητή του σε μια βραδιά ποίησης και συνομίλησαν για τους οδοντωτούς τροχούς του Αριστοτέλη. «Το πάθος μου με οδήγησε στη μελέτη και εν τέλει στην κατασκευή των έργων. Όλα τα στάδια ήταν πολύ δύσκολα γιατί προσπάθησα να χρησιμοποιήσω τα υλικά και τις μεθόδους κατασκευής της αρχαιότητας». Αξίζει να ειπωθεί ότι τα μουσεία που ίδρυσε ο Κώστας Κοτσανάς λειτουργούν με δωρεάν είσοδο και ξενάγηση, ενώ για το έργο του δεν έχει λάβει ποτέ κάποια κρατική η ιδιωτική επιχορήγηση.

Για όλα «φταίει» ο Αριστοτέλης

Για την εξέλιξη της τεχνολογίας ο Κώστας Κοτσανάς τονίζει κάτι σημαντικό, όχι τόσο γνωστό. «Αυτό που έχουμε στο μυαλό μας για την εξέλιξη της τεχνολογίας ότι δηλαδή είναι μια γραμμική αύξουσα καμπύλη που μετά από μια στασιμότητα τον Μεσαίωνα συνέχισε να εξελίσσεται, δεν είναι ακριβώς έτσι. Τώρα πλέον διαπιστώνουμε και μάλιστα αυτό προσπαθούμε να δείξουμε ότι τον 3ο και τον 2ο αιώνα π.Χ. υπήρχε αλματώδης ανάπτυξη και αμέσως μετά μια υποχώρηση αυτής της τεχνολογίας για να αρχίσει να ξανανεβαίνει και να φτάνει στο ίδιο επίπεδο το 1.500 μ.Χ. Θα αναρωτιόμαστε γιατί έγινε αυτή η αλματώδης ανάπτυξη; Για όλα λοιπόν «φταίει» ο Αριστοτέλης ο οποίος εμπότισε τον Αλέξανδρο με την τεχνολογία και οτιδήποτε αξιοπερίεργο. Έτσι στις εκστρατείες του ο Μέγας Αλέξανδρος δεν είχε μόνο στρατιώτες αλλά και μηχανικούς, επιστήμονες, γεωγράφους, αστρονόμους τους οποίους χρησιμοποιούσε σαν πλεονέκτημά του αφού ήξερε ότι θα μπορούσε να κερδίσει όχι απλά έχοντας ένα στρατό αλλά και επιστήμονες που θα μπορούσαν να φτιάξουν τους κατάλληλους καταπέλτες, τις κατάλληλες πολιορκητικές μηχανές. Η αγάπη αυτή για τη γνώση και τις καινοτομίες μεταδόθηκε στους διαδόχους του Μ. Αλεξάνδρου οι οποίοι προσπάθησαν να αποκτήσουν όσο περισσότερους επιστήμονες μπορούσαν, π.χ. στην Αλεξάνδρεια των Πτολεμαίων στρατολογήθηκε ένα πλήθος επιστημόνων από όλο τον ελληνικό χώρο οι οποίοι ανέπτυσαν οποιουδήποτε τύπου καινοτομία. Γι' αυτούς η γνώση ήταν θησαυρός».

Παράρτημα Μουσείου Ηρακλειδών, Αποστόλου Παύλου 37, Θησείο, τηλ. 210 3461981, πληροφορίες για το έργο και τα μουσεία του Κώστα Κοτσανά: www.kotsanas.com (<http://www.kotsanas.com>)

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΕΠΙΣΗΣ

Ξενάγηση στο ατελιέ του Παναγιώτη Τέτση
(/914847/gallery/politismos/eikastika/h-mnhmh-apexei-177-skalopatia)

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΠΟΥΡΝΑΡΑ

Athens Photo Festival: Τριάντα χρόνια, τριάντα χώρες
(/913982/gallery/politismos/eikastika/athens-photo-festival-trianta-xronia-trianta-xwres)

ΣΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Τουρκία: Παράταση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης ζητά η κυβέρνηση
(/918763/article/epikairothta/kosmos/tovrkia-paratash-ths-katastashs-ektaktis-anagkhs-zhta-h-kyvernsh)

REUTERS

Οι Έλληνες ταξιδεύουν στο εξωτερικό, αλλά με μικρότερο πορτοφόλι
(/918579/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/oi-ellhnes-taxidevovn--sto-e3wteriko-alla-me-mikrotero-portofoli)

ΣΤΑΘΗΣ ΚΟΥΣΟΥΝΗΣ

Εγγραφείτε στο newsletter της «Κ»

Εγγραφείτε